

ПРИЈАВА ТЕМАТСКОГ БЛОКА:
СЛОВЕНСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ У КАНОНУ СВЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Title of the thematic block/ Titre du bloc thématique proposé / Заглавие тематического блока:

Словенске књижевности у канону светске књижевности

Organizer/ Déposant / Подающий заявку:

проф. др Предраг Петровић и доц. др Бранко Вранеш

Institution/ Affiliation / Академическое учреждение:

Филолошки факултет Универзитета у Београду

Institutional address / Adresse institutionnelle/ Адрес учреждения:

Студентски трг 3, 11000 Београд, Србија

e-mail/ Adresse électronique / Электронный адрес:

pedja611@yahoo.com brankovranes@gmail.com

Subject outline / Résumé du bloc thématique proposé / Аннотация:

Обликовање идеје светске књижевности, смисао овог појма и његова историја, везани су за утврђивање и преиспитивање најширег канона великих књижевних дела. У савременом свету, то обавезује да се питање о светској књижевности на посебан начин суочи са дилемама глобализованог, мултикултуралног и умреженог друштва. Може ли се у 21. веку успоставити канон репрезентативних књижевних дела из (свих) различитих нација, култура и језика? Какво је место словенских књижевности у таквом канону? Савремени покушаји успостављања канона светске књижевности углавном потичу са Запада и најчешће су предочени у антологијама и монографијама на енглеском језику. Да ли би такав избор био исти када би настајао у другачијем културноисторијском окружењу и одговарао другом погледу на свет? У овом тематском блоку колегинице и колеге из Србије, Црне Горе, Пољске, Италије, Немачке и Француске истражују положај словенских књижевности у постојећим канонима светске књижевности и могућности његове трансформације.

Number of participants/ Nombre de participants au bloc thématique / Количество докладчиков:

7 (седам)

Countries/ Pays représentés/ Из каких стран:

Србија, Црна Гора, Пољска, Италија, Немачка, Француска

Speaker /Intervenant / Докладчик: 1.

Фамилија, Имя /Nom, Prénom / Name, Surname:

проф. др Предраг Петровић

Institution / Affiliation / Академическое учреждение:

Филолошки факултет Универзитета у Београду

Institutional address / Adresse institutionnelle/ Адрес учреждения:

Студентски трг 3, 11000 Београд, Србија

e-mail / Adresse électronique / Электронный адрес:

pedja611@yahoo.com

Abstract / Résumé /Краткие тезисы:

Криза појма класик у словенској и светској књижевности

Полазећи од одређења појма књижевног класика која су током прошлог века понуђена у студијама Т. С. Елиота, Френка Кермода, Владислава Татаркјевича и Пјера Бурдијеа, рад преиспитује одрживост и заснованост ове категорије у словенским књижевностима и светској књижевности на прелазу векова. Поимање класика данас се одвија у преплету и сукобљавању естетских, политичких, економских и идеолошких интереса и вредности, што ову категорију удаљава од првобитног схватања „узорних писаца канонизованих у књижевном наслеђу”. Рад је фокусиран на проблеме и могућности интеграције словенских писаца у „канон светске књижевности”, са посебним освртом на рецепцију и вредновање опуса Јосифа Бродског, Милорада Павића и Адама Загајевског.

Speaker /Intervenant / Докладчик: 2.

Фамилия, Имя /Nom, Prénom / Name, Surname:

доц. др Бранко Вранеш

Institution / Affiliation / Академическое учреждение:

Филолошки факултет Универзитета у Београду

Institutional address / Adresse institutionnelle/ Адрес учреждения:

Студентски трг 3, 11000 Београд, Србија

e-mail / Adresse électronique / Электронный адрес:

brankovranes@gmail.com

Abstract / Résumé /Краткие тезисы:

Српска књижевност између канона европске и светске књижевности

Реферат је посвећен питању положаја српске књижевности и словенских књижевности у канонима европске и светске књижевности, сагледаном из перспективе савремених теоријских истраживања Паскал Казанове, Франка Моретија, Дејвида Дамроша, Теа Дана и Џанга Лонгшија. С развојем савременог покрета светске књижевности, који се заснива на отпору према духу евроцентризма, маргинализоване европске књижевности попут српске нашле су се у двоструко неповољном положају. Као део породице европских књижевности, оне нису биле довољно привлачне за савремене антологичаре и тумаче светске књижевности, а да им у канону европске књижевности није припало централно место. Српска књижевност своју двоструко маргинализовану позицију ипак може претворити у предност. Она може постати важнији део канона светске књижевности с обзиром на динамику свог положаја на рубу уједињавања савремене Европе, не угрожавајући интеграцију у канон европских књижевности, којима суштински припада.

Speaker /Intervenant / Докладчик: 3.

Фамилия, Имя /Nom, Prénom / Name, Surname:

PD dr. Tatjana Petzer

Institution / Affiliation / Академическое учреждение:

Seminar für Slavistik, Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg

Institutional address / Adresse institutionnelle/ Адрес учреждения:

Adam-Kuckhoff-Str. 35, 0618 Halle (Saale), Deutschland

e-mail / Adresse électronique / Электронный адрес:

petzer@zfl-berlin.org

Abstract / Résumé /Краткие тезисы:

Утицај глобализације на (славистичку) светску књижевност

Овај рад прати промене појма Weltliteratur с обзиром на токове глобализације и посебно промене у свету славистике. Место словенских земаља, народа, језика и књижевних пракси у глобалним процесима је од посебног значаја. Широк круг аутора попут Мирослава Крлеже, Владимира Набокова, Милана Кундере, Борислава Пекића и Владимира Сорокина основа је за разматрање геокултурних преокрета и промена, релација појединих књижевности и литерарног номадизма, категорија транснационалног и транслационог и других питања кључних за разумевање светске књижевности данас. Књижевност се у овом раду истражује у модалитетима настајања, књижевним поступцима и начинима обликовања света, али и обликовања свести о постојању као таквом и размени глобалних вредности. Питање глобалног и универзалног, партикуларног и посебног, при томе, омогућава другачије сагледавање динамике светске књижевности из угла словенских литература.

Speaker /Intervenant / Докладчик: 4.

Фамилия, Имя /Nom, Prénom / Name, Surname:

проф. др Александар Прстојевић

Institution / Affiliation / Академическое учреждение:

Institut national des langues et civilisations orientales, Paris

Institutional address / Adresse institutionnelle/ Адрес учреждения:

65, rue des Grands Moulins – CS 21351-75214 Paris cedex 13, France

e-mail / Adresse électronique / Электронный адрес:

alexandre.prstojevic@gmail.com

Abstract / Résumé /Краткие тезисы:

**Место великих дела словенских књижевности
у канону светске књижевности холокауста**

Књижевност холокауста (шое) везана је за конкретан историјски догађај и просторе у којима се тај догађај одиграва. Истовремено, она има општи смисао и обједињује све оно што се као појам страдања и анихилације може пратити у свим временима и на свим просторима. У том смислу књижевност холокауста је еминентан и незаобилазан део светске књижевности. Рад је нови корак у истраживању чији су резултати објављени као књига *Le Témoin et la bibliothèque. Comment la shoah est devenu un sujet romanesque* (Paris, 2012), у којој је већ показано место неких великих европских писаца као што су Равич, Киш, Перек, Кертес и Зебалд, али и наредне генерације стваралаца (од Тишинске до Литла) у канону књижевности посвећене холокаусту. Сада се то питање отвара за проблематику светске књижевности и облике интеграције књижевности холокауста у њој. Рад се посебно фокусира на питање погледа на холокауст у делима словенских писаца и анализира положај тих дела у светској књижевности.

Speaker /Intervenant / Докладчик: 5.

Фамилия, Имя /Nom, Prénom / Name, Surname:

prof. dr Sylwia Nowak-Bajcar

Institution / Affiliation / Академическое учреждение:

Instytut Filologii Słowiańskiej, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Jagelloński

Institutional address / Adresse institutionnelle/ Адрес учреждения:

ul. Romana Ingardena 3, 30-060 Kraków, Polska

e-mail / Adresse électronique / Электронный адрес:

s.nowak-bajcar@uj.edu.pl

Abstract / Résumé /Краткие тезисы:

Књижевност постмодерног доба и светска књижевност

Иако су покрет светске књижевности и његова афирмација дубоко повезани са токовима постмодернизма и последицама до којих је он довео, то само по себи не решава питање положаја постмодерних дела у канону светске књижевности. Постмодернизам је истакао проблем канона, његовог формирања и преобликовања, отварања за маргиналне и потцењене појаве и токове, преиспитивање улоге, места и значаја класика националних књижевности у њему. Док се шири и постаје светски феномен, замисао најобухватнијег књижевног канона се суочава са проблемом разлике у признавању светског значаја и вредности неког дела, и његове функције да репрезентује књижевност на једном језику, или књижевност насталу у једној земљи. Ова проблематика покренута је у књизи *Mapy czasu. Serbska proza postmodernistyczna wobec wyzwań epoki* (Краков 2010; *Мане времена. Српска постмодернистичка проза пред изазовима епохе*, Београд, 2015). Рад се посебно фокусира на дела Киша, Павића и Албахарија и њихово укључивање у светску књижевност.

Speaker /Intervenant / Докладчик: 6.

Фамилия, Имя /Nom, Prénom / Name, Surname:

prof. dr Persida Lazarevic di Giacomo

Institution / Affiliation / Академическое учреждение:

Univetrситà degli Studi „G. d’Anunzio“ Chieti-Pescara

Institutional address / Adresse institutionnelle/ Адрес учреждения:

Viale Pindario 42, Pescara, Italia

e-mail / Adresse électronique / Электронный адрес:

persida.lazrevic@gmail.com

Abstract / Résumé /Краткие тезисы:

Борислав Пекић, светски писац (научне) фантастике

Светска књижевност доводи у питање устаљене хијерархије вредности, те се отвара питање положаја различитих прозних жанрова у корпусу светске књижевности. Да ли се и како се у њега укључује жанровска литература и какав статус у њему имају фантастика и научна фантастика? Овај рад се ослања на раније истраживање започето текстом „Жанровска неизвесност Атлантиде“ и проучава сва три повезана дела Борислава Пекића (*Беснило*, 1999 и *Атлантиду*), ширећи поглед на питање статуса словенских писаца, попут Лема и браће Стругацки, у светској књижевности. Какво место може и треба да има овај део опуса Борислава Пекића у српској књижевности, у књижевностима бивше Југославије и у светској књижевности? У данашњем времену, када је *Беснило*, попут Камијеве *Куге*, посебно актуелно, ово питање добија нове димензије. Рад узима у обзир и судбину Пекићеве прве књиге *Време чуда* објављене у енглеском и француском преводу, повезујући ову проблематику са питањем постмодерне књижевности.

Speaker /Intervenant / Докладчик: 7.

Фамилија, Имя /Nom, Prénom / Name, Surname:

проф. др Лидија Томић

Institution / Affiliation / Академическое учреждение:

Филолошки факултет, Универзитет Црне Горе

Institutional address / Adresse institutionnelle/ Адрес учреждения:

Данила Бојовића бб, Никшић, Црна Гора

e-mail / Adresse électronique / Электронный адрес:

lidijat@ucg.ac.me

Abstract / Résumé /Краткие тезисы:

**Егзистенцијалне теме и проза Бранимира Шћепановића
у европском/светском контексту**

Када су се појавила у Француској, прозна дела Бранимира Шћепановића изазвала су за наше прилике значајну пажњу и имала пуно успеха. Поновљена издања и коментари француске критике показивали су посебну врсту слуха за Шћепановићево приповедање. Наративни интерес ове прозе одређен је егзистенцијалном проблематиком, а хоризонти парадокса и апсурда, гротеске и алогије учинили су је високо пријемчивом за различите врсте критичког сагледавања. Шта је потакло овакву реакцију на дело Бранимира Шћепановића, зашто се она није даље ширила и зашто се његово дело није усталило на хоризонту европске и светске књижевности, нека су од питања која се овде постављају. При томе се има на уму не само динамика књижевног живота, присутност и одсутност са европске и светске сцене, или последице полемике које су се водиле у српској књижевности, лична опредељења и став према писању самог аутора, већ се тражи хоризонт књижевних одлика које су утицале на овакву, контроверзну, судбину његовог дела.